

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคมย่อมต้องมีการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน การติดต่อสื่อสารประกอบด้วยผู้ส่งสาร ได้แก่ ผู้พูดหรือผู้เขียน และผู้รับสาร ได้แก่ ผู้ฟังหรือผู้อ่าน ซึ่งผู้ส่งสารและผู้รับสารมีบทบาทอันสัมพันธ์กัน ดังที่ สวินิต ยมาภัย (2531 : 28-29) กล่าวไว้ว่า "ผู้ส่งสาร-ผู้รับสาร คือ บุคคลอย่างน้อย 2 คน ที่มีบทบาทร่วมกันในกระบวนการสื่อสาร ถ้าไม่มีผู้ส่งสาร-ผู้รับสารแล้ว การสื่อสารก็จะเกิดขึ้นไม่ได้"

การติดต่อสื่อสารระหว่างมนุษย์มีจุดประสงค์เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึก ความคิด อารมณ์ ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ โดยอาศัยเครื่องมือ นั่นก็คือ ภาษา สังคมยิ่งเติบโต การใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารยิ่งมีความจำเป็นมากขึ้นเท่านั้น การติดต่อสื่อสารในลักษณะของการส่งสารที่ใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนนั้น วรณี โรสมประยูร (2521 : 5) กล่าวว่า "การเขียนเป็นการสื่อความหมายที่มีวิธีการสลับซับซ้อนมากที่สุด การเขียนเป็นการแสดงออกของความคิดเป็นตัวหนังสือ เพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นทราบความคิดของผู้เขียน โดยไม่มีเสียงสูงต่ำ หนักเบา หรือแสดงท่าทางประกอบอย่างการพูด" ส่วนการเรียนทักษะการพูดและการเขียนนั้น รีเบคกา เอ็ม วาเล็ท (Rebecca M. Valette, 1977 : 131) กล่าวว่า "ในการพูดผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตน มีโอกาสที่คำอธิบายสอดคล้องกับบทสนทนาได้ แต่ในการเขียนผู้เรียนจะต้องมีความสามารถอย่างแท้จริง จึงจะเขียนข้อความได้ชัดเจนจนผู้อื่นเข้าใจได้ดี ซึ่งความสามารถเช่นนี้จะมีขึ้นได้ย่อมต้องอาศัยความตั้งใจ ความพยายาม และการฝึกฝนจากตัวผู้เรียน" ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการเขียนเป็นทักษะที่ต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ จึงจะประสบความสำเร็จได้

การเขียนมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อมนุษย์ แฟรงค์ สมิธ (Frank Smith, 1982 : 12) กล่าวถึงการใช้ภาษาในการเขียนว่า เป็นการบันทึกภาษาพูดหรือความคิดเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งทำให้เกิดประโยชน์ 10 ประการดังนี้

1. สามารถได้สิ่งที่ต้องการ
2. เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือความเชื่อของผู้อื่นได้
3. สะท้อนหรือสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับผู้อื่น
4. อธิบายความคิดของตนเองได้
5. เสาะแสวงหาความรู้ใหม่
6. ฝึกจินตนาการหรือความคิดฝัน
7. เพื่อบันทึกใจ
8. อธิบายหรือวิจารณ์สถานการณ์หรือความคิดต่าง ๆ
9. สร้างข้อตกลงหรือความคาดหวัง
10. เป็นระเบียบบันทึกเหตุการณ์ในอดีตได้

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าผู้ที่มีความสามารถในการเขียน จะนำความสำเร็จ ความสุข ความเจริญก้าวหน้า มาสู่ชีวิตตนและสัมพันธภาพอันดีต่อบุคคลในสังคม

ความสามารถในการเขียน คือ ความสามารถในการเรียบเรียงถ้อยคำ วลี และประโยคต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้ได้ข้อความที่มีความหมาย ใช้อธิบายเรื่องราวหรือแสดงข้อคิดเห็นต่าง ๆ ได้ ปีเตอร์ เอฟ โอลิวา (Peter F. Oliva, 1969 : 9) และ โรนัลด์ วี ไวท์ (Ronald V. White, 1980 : 6) กล่าวเสริมถึงความสามารถในการเขียนว่า "ครอบคลุมมากกว่าการสร้างประโยคอย่างเดียว ความสามารถในการเขียน คือ ความสามารถในการเรียงลำดับประโยคให้เชื่อมโยงอย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ และสมเหตุสมผล เขียนได้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของผู้เขียน สื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้ สื่อสารในสิ่งที่ต้องการได้ การเขียนต้องชัดเจน ไม่คลุมเครือ" ความสามารถในการเขียนจึงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ คือ ความสามารถในการเลือกใช้ถ้อยคำ นำมาเรียบเรียงอย่างถูกต้องและการแสดงความคิดออกมาโดยใช้ภาษาเป็นสื่อกลางแสดงความต้องการของผู้เขียน

สำหรับการฝึกการเขียนในโรงเรียนนั้น จุดประสงค์รายวิชาภาษาไทย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) (กรมวิชาการ, 2534 : 5) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกการเขียน คือ "เพื่อให้สามารถใช้ภาษาติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีนิสัยรักการเขียน" และระบุรายละเอียดการฝึกการเขียนไว้ในคำอธิบายรายวิชา ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยเฉพาะอย่างยิ่งจุดประสงค์หลักของรายวิชาภาษาไทย (ท 401 - ท 402) ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (กรมวิชาการ, 2532 : 14) ระบุให้ครูผู้สอนฝึกการเขียนแก่นักเรียน "เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการใช้ภาษา" ซึ่งเป็นการฝึกฝนเพื่อให้เกิดทักษะอันเป็นพื้นฐานในการพัฒนาการเขียนของนักเรียน จนถึงระดับการใช้ภาษาเชิงสร้างสรรค์ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 การฝึกการเขียนในโรงเรียนนั้น สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรหม (2536 : 165) กล่าวว่า "ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ต้องใช้เวลาและความสม่ำเสมอในการฝึกฝน ครูผู้สอนเองก็ต้องพยายามจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีลักษณะน่าสนใจและเพิ่มพูนทักษะการเขียนให้ดีขึ้น"

การเขียนนอกจากจะมีความสัมพันธ์กับความคิดดังกล่าวมาแล้ว ยังมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่น ๆ อีก เช่น การเลือกใช้ภาษา การลำดับความ การเขียนสรุป และการขยายความ หากองค์ประกอบดังกล่าวมีความผิดพลาดจะทำให้การเขียนไม่ประสบความสำเร็จดังที่ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2526 : 46) สรุปถึงสาเหตุที่นักเรียนไม่ประสบความสำเร็จในการเขียนว่า "มีความผิดพลาดในการเลือกใช้ถ้อยคำ ตัวสะกด การันต์ การลำดับความ การแสดงความคิดไม่กระจ่าง การสรุปความ และการเขียนขยายความไม่เป็น" จึงเห็นได้ว่าความสำเร็จของการเขียนนอกจากจะต้องอาศัยการฝึกฝน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมแล้ว ยังต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาและการแสดงความคิดด้วย

การเขียนมีหลายประเภท การเขียนที่สะท้อนความรู้ ความคิด ทัศนคติ ของผู้เขียน ได้แก่ การเขียนความเรียงซึ่งเป็นทักษะทางภาษาที่นักเรียนทุกระดับชั้นต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ สุจริต เพียรชอบ (2526 : 94) แนะนำการใช้กลวิธีการสอนการเขียนว่า "ครูภาษาไทยจะต้องรู้จักพลิกแพลงวิธีการสอนให้น่าสนใจ นอกจากจะใช้การบรรยายแล้ว อาจใช้วิธีการอื่น ๆ อีก เช่น การอภิปราย การแบ่งกลุ่มทำงานระดมความคิด เกมและการเล่น

เป็นต้น" ดังนั้น การสอนการเขียนจึงสามารถเลือกใช้ทั้งวิธีการสอนที่เน้นบทบาทของครูผู้สอน และวิธีการสอนที่เน้นบทบาทของผู้เรียน

เนื่องจากทักษะการเขียนมีความสัมพันธ์กับความคิด ดังนั้น การพัฒนาทักษะการเขียนของนักเรียนควรจะพัฒนาควบคู่ไปกับการฝึกการใช้ความคิด วิธีการสอนแบบหนึ่งที่สามารถฝึกการใช้ความคิด ได้แก่ การอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) ซึ่ง ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524 : 75) กล่าวถึงการอภิปรายว่า "การอภิปรายเป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ และทัศนะของผู้เรียน ซึ่งครอบคลุมไปถึงกระบวนการคิด การใช้เหตุผล และการหาหลักฐาน มาสนับสนุนทัศนะของตนพร้อมกันไป"

การนำการอภิปรายกลุ่มไปใช้ในการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิผล ควรเลือกใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) เพราะในกลุ่มย่อยสมาชิกมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดอย่างทั่วถึง ทำให้ผลของงานที่เกิดขึ้นภายหลังการอภิปรายมีประสิทธิภาพ ดังที่ กัลเลย์ อี ฮาลเบิร์ต (Gulley E. Halbert, 1963 : 102-103) ได้รวบรวมแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านและการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนร่วมในการอภิปรายกลุ่มถึงขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมแก่การอภิปรายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพของงาน ผลปรากฏว่า "ขนาดของกลุ่มย่อยที่มีสมาชิกในกลุ่ม จำนวน 5 คน จะทำให้สมาชิกในกลุ่มได้แสดงทัศนะอย่างมีประสิทธิภาพ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ การประเมินข้อมูล และการตัดสินใจของกลุ่มจะดำเนินไปอย่างเหมาะสมในสถานการณ์นั้น ๆ"

นอกจากนั้น การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน พบว่า ฟรานซิส โจเซฟ แบรี (Francis Joseph Barry, 1985 : 2423-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้การอภิปรายกลุ่มย่อยเป็นกิจกรรมก่อนการเขียน (Small Group Discussion as a Prewriting Activity) โดยศึกษาการใช้ภาษาในระดับสังคมของนักเรียนและพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกในขณะที่ทำงานร่วมกันเมื่อมีโอกาสอภิปรายก่อนการเขียน ผลการวิจัยพบว่า "การอภิปรายก่อนการเขียนเป็นพฤติกรรมทางสังคมที่มีประโยชน์ในการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิด และสามารถแต่งเรื่องราวต่าง ๆ โดยไม่มีความกังวลใจ ช่วยให้นักเรียนแต่งความได้ดีขึ้น"

จากความคิดเห็นของนักวิชาการ และผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้การอภิปรายในการสอนการเขียน ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะนำการอภิปรายกลุ่มย่อยมาทดลองใช้ในการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียน โดยศึกษาผลของการใช้การอภิปรายกลุ่มย่อยที่มีต่อความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยระหว่างการใช้การอภิปรายกลุ่มย่อยกับการเรียนแบบปกติ และจะทำการวิจัยกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพราะจุดประสงค์หลักของรายวิชาภาษาไทย ท401 - ท402 กำหนดให้ครูฝึกการเขียนแก่นักเรียนเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการใช้ภาษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนนำไปปรับใช้ในการสอนการเขียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการใช้การอภิปรายกลุ่มย่อยที่มีต่อความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

สมมติฐานของการวิจัย

จากการที่ กัลเลย์ ฮี ฮาลเบิร์ต (Gulley E. Halbert, 1963 : 101-103) ได้รวบรวมความคิดเห็นของนักวิชาการเกี่ยวกับขนาด และผลของการใช้การอภิปรายกลุ่มต่อความสำเร็จในการทำงาน พบว่า กลุ่มย่อยจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนโต้ตอบความคิดรวบยอดซึ่งกันและกันอย่างมีประสิทธิภาพ และ ฟรานซิส โจเซฟ แบรี (Francis Joseph Barry, 1985 : 2423-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้การอภิปรายกลุ่มย่อยเป็นกิจกรรมก่อนการเขียน (Small Group Discussion as a Prewriting Activity) ผลการวิจัยสรุปว่า การอภิปรายก่อนการเขียนเป็นพฤติกรรมทางสังคมที่มีประโยชน์ในการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิด และสามารถแต่งเรื่องราวต่าง ๆ โดยไม่มีความกังวลใจ ช่วยให้นักเรียนแต่งความได้ดีขึ้น

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า การอภิปรายกลุ่มย่อยมีผลทำให้ความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าการเรียนแบบปกติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนราชประชาสมาสัย ฝ่ายมัธยม รัชดาภิเษก
2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
 - 2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การอภิปรายกลุ่มย่อย การเรียนแบบปกติ
 - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถทางการเขียนความเรียงภาษาไทย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. การเขียนความเรียงภาษาไทย หมายถึง การเขียนที่มีการแสดงความคิด การจัดลำดับความคิด การเลือกใช้ถ้อยคำอย่างถูกต้อง สื่อความหมายได้อย่างชัดเจน ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบในการเขียนทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านเนื้อหา การเรียบเรียงความคิด การใช้ถ้อยคำ การใช้โวยากรณ์และกลไกทางภาษา
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2536 โรงเรียนราชประชาสมาสัย ฝ่ายมัธยม รัชดาภิเษก ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งเป็นโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
3. การอภิปรายกลุ่มย่อย หมายถึง การพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างมีจุดมุ่งหมายของกลุ่มนักเรียนที่มีสมาชิกประมาณ 5 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางให้ครูภาษาไทยนำการอภิปรายกลุ่มย่อยไปใช้ในการสอนการเขียน
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
3. เป็นแนวทางในการวิจัยต่อไป